

Asia: VN/24963/2022

Rikosprosessin sujuvoittamista arvioineen työryhmän muistio

1. Esitutkintaprosessia koskevat kehittämissuhteet

Viranomaisharkinta rikosilmoituksen kirjaamisessa

Ei lausuttavaa

Esitutinnan aloittamista edeltävät toimenpiteet

Ei lausuttavaa

Esitutkintatoimenpiteiden suhteuttaminen

Ei lausuttavaa

Esitutinnan muotomääräykset

Ei lausuttavaa

Esitutinnan toimittamatta jättäminen ja lopettaminen

Ei lausuttavaa

Esitutinnan keskeyttäminen

Ei lausuttavaa

Esitutinnan rajoittaminen

Ei lausuttavaa

Perusteluvollisuus, valtakunnalliset fraasimallit esitutkintaviranomaisten ratkaisuihin

Ei lausuttavaa

Oikeuksien ja velvollisuuksien ilmoittaminen kuultavalle

Ei lausuttavaa

Menettämisseuraamusten täytäntöönpanotehtävien jaon arviointi

Ei lausuttavaa

2. Kevennettyjä rikosasioiden menettelyjä koskevat kehittämisehdotukset

Sakkomenettelyn kokonaisuudistus ja muut sitä koskevat ehdotukset

Nykyisessä muodossaan liian monimutkainen, kokonaisuudistus tarpeellinen.

Suppea esitutkinta

Yhden kosketuksen periaate, kannatetaan

Epäillyn paikallapysymisvelvollisuus haasteen tiedoksiantoa varten, syyttäjähasteet ja pikaoikeudenkäynnit

Paikallaolovelvollisuudesta ei lausuttavaa, syyttäjähasteet toimivat hyvin

Rikosasioiden nopeutettu käsittely (Ruotsin malli)

syytä kokeilla, helpottaa asioiden läpivirtausta

3. Rikosasioiden sovittelua koskevat kehittämisehdotukset

Sovittelumahdollisuuden tunnistaminen, esitutkinnan toimittaminen ja asianosaisten suostumukset

Syytä kartoittaa mahdollisuudet

Rikosasioiden sovittelu tuomioistuimessa

Syytä kartoittaa mahdollisuudet

4. Syyteneuvottelua koskevat kehittämisehdotukset

Käyttö, soveltamisala ja ajoitus

Asianomistajan hyväksynnän edellytys ongelmallista, koska se epää tiettyjen vastaajien mahdollisuuksia kyseiseen menettelyyn. Olisi myös syytä kartoittaa jos soveltamista voidaan laajentaa, esimerkiksi koskemaan myös rikoslain 50 lukua.

Seuraamusharkinta ja rikosasiaan liittyvät vaatimukset sekä asianomistajan rooli ja suostumus menettelyyn

Asianomistajan hyväksynnän edellytys ongelmallista, koska se epää tiettyjen vastaajien mahdollisuuksia kyseiseen menettelyyn. Olisi myös syytä kartoittaa jos soveltamista voidaan laajentaa, esimerkiksi koskemaan myös rikoslain 50 lukua.

5. Hallinnollisia seuraamuksia koskevat kehittämisehdotukset

Rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten tehokas hyödyntäminen ja uudet mahdollisuudet

Ei lausuttavaa.

6. Rikosprosessia tuomioistuimissa koskevat kehittämisehdotukset

Automatisoitu muistutusjärjestelmä pääkäsittelyjen peruuntumisen ehkäisemiseksi

kannatettava ehdotus

Oikeudenkäynnin tiedoksiantosäätely - puhelintiedoksiannon käyttöalan laajentaminen haasteen tiedoksiannossa, sähköinen tiedoksiantomenettely

kannatettava ehdotus, varsinkin sähköinen tiedoksianto

Lykkäyssäännöstö ja noudon kiinnioloaika

nykyiset työkalut riittävät kunhan niitä käytetään, tuskin tarvetta pidentää kiinnioloaikaa

Poissaolokäsittelyjen soveltamisala

syytä kartoittaa mahdollista laajentamista. Toisaalta nykyinen lainsäädäntö antaa sinänsä hyvät mahdollisuudet poissaoloratkaisuihin, oikeuskäytäntö välillä se rajoittava tekijä.

Kirjallisen menettelyn käyttöala, soveltaminen ja yhdenmukaisuus

kannatettava ehdotus

Perusteluvellisuus ja valtakunnalliset fraasimallit tuomioistuinten ratkaisuisa

kannatettava ehdotus

7. Rikosasioiden valmistelua koskevat kehittämisehdotukset

Preklusio ja siihen rinnastuvat keinot

ehdotukseen suhtaudutaan varauksella, preklusio soveltuu huonosti rikosasioihin

Todistelun ilmoittaminen sanktion ohella

ehdotukseen suhtaudutaan varauksella, soveltuu huonosti rikosasioihin

Rikosasian vastaajan käsitys syytteen teonkuvauksesta ja todistelusta

ei lausuttavaa

Oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuus

ei lausuttavaa

Pääkäsittelyn ulkopuolella ennakollisesti tapahtuva todistajan tai asianosaisen kuuleminen

ehdotus on kannatettava kunhan vastapuolelle taataan vastakuulustelu-oikeus

8. Käräjäoikeuksien kokoonpanoja koskevat kehittämisehdotukset

Yhden tuomarin kokoonpanon päätösvallan laajentaminen

ehdotus on kannatettava

Lautamiesjärjestelmän tarpeellisuus

Nykyjärjestelmä ei toimiva. Lautamiesten tarpeellisuutta syytä selvittää.

9. Kehittämissuositukset korkeimman oikeuden ennakkoratkaisuja koskevista menettelyistä

Ennakkopäätöskysymysmenettely

ei lausuttavaa

Ns. hyppyvalituslupamenettely

ei lausuttavaa

10. Digitalisaatiota ja sähköisiä menetelmiä koskevat kehittämissuositukset

Syyttäjälle ja esitutkintaviranomaiselle yhteinen sähköinen työskentelyalusta

kannatettava ehdotus

Sähköinen asiointi esitutkinnassa: sähköinen vahvistus rikosilmoituksesta asianomistajalle, esitutkintapäätös asianosaisille myös sähköisesti ja asianosaisen kuuleminen esitutkinnassa sähköisesti

kannatettava ehdotus

Kuulustelun tallentaminen ja äänitallenteiden käytön lisääminen

kannatettava ehdotus

Rikosprosessiketjun viranomaisten järjestelmien tarkastelu ja kehittäminen

kannatettava ehdotus

11. Ehdotusten vaikutukset

Lausunnonantajien mahdolliset huomiot ehdotusten taloudellisista tai muista huomioon otettavista vaikutuksista organisaation toimintaan

Ei lausuttavaa

12. Muut huomiot

Muita huomioita työryhmän ehdotuksista

Ei lausuttavaa

Kulmala Katja
Pohjanmaan käräjäoikeus